Cena za egzemplarz 15 groszy. Cena za egzemplarz 15 groszy

GÓRNOŚLĄZAK

Pismo codzienne, poświęcone sprawom ludu polskiego na Śląsku.

GORNOSLĄZAK wychodzi 6 razy w tygodniu i kosztuje miesięcznie 3.— zł.

Przez lud — dla ludu!

TELEFON Nr. 1414.
P. K. O. Katowice 304540.

OGŁOSZENIA oblicza się na wiersze milimetrowe. — Wiersz milimetrowy kosztuje 15 groszy. — Wiersz reklamowy 60 gr.
REDAKCJA i EKSPEDYCJA znajduje się w Katowicach ul. św. Stanisława 4.

Nr. 107 — Katowice, sobota 9-go maja 1931 r. — Rok 30

Prawa Polski.

Polska, otrzymawszy ziemie z mniejszością narodową, otrzymała też dodatkowo specjalny kłopot: musi na każdem niemal zebraniu Ligi Narodów bronić się przed zarzutami, które na nią to z tej, to z tamtej strony spotykają. Do oskarżających należą m. in. również t. zw. Ukraińcy, uważający się za wyłącznych panów wschodniej Małopolski. Polska, uznając Rusinów małopolskich za odrębny naród, mający pełne prawa mniejszości, stara się zgodliwie stosunek siły do nich ułożyć, dopiero jednak w ostatnich miesiącach spotkała się z wzajemnością ze strony ruskiej partji ludowej, pozostającej pod wpływem ks. Biskupa Chomyszyna.

Przy podnoszeniu zarzutów przeciw Polsce propaganda ukraińska stara się w różny sposób odmówić Polsce prawa do Małopolski Wschodniej. Dla znalezienia odpowiedzi historycznej zaglądnijmy do starych ksiąg, które powstały wówczas, gdy sporów narodowościowych w Małopolsce nie było, gdy więc autorzy ksiąg tych nie mogli być posądzani o stronniczość. Spójrzmy w dzieła Szajnochy Aleksandra Jabłonowskiego i Joachima Bartoszewicza.

W cennem dziele p. t. „Zdobycze pługa polskiego" pisze tak Szajnocha: „Państwo polskie za Piastów i Jagiellonów dwa różne, różne barwne miało lica. Pod czas gdy zachodnie strony Mazowsza, Wielkopolska i Pomorze zasiane były wsiami i miasteczkami, roiły się tłumną ludnością, brzmiały gwarem pracy we wszystkich zawodach — pustynia leżała na wschodnich krańcach państwa w tak zwanej Rusi Czerwonej, na Podolu i na Ukrainie. Poza kilkunastu starodawnemi grodami stołecznemi i rzadkiemi tu i owdzie miastami i zamkami, opasanemi cieńkim wiankiem wysp nieco osiedlejszej krainy, leżały tam puste wszędzie obszary, nieprzejrzane błota, odludne jary z tatarskiemi gdzieniegdzie zgliszczami.

Ziemie te zdobył pług polski, bronił i ocalił miecz polski, zaludnił i ucywilizował naród polski.

Zbiegali się ku tym pustkom osadnicy z całej Rzeczypospolitej i dzięki gospodarczemu zmysłowi osadników polskich ... „szły nietknięte stopą ludzką zarośla pod uprawę, promadziła się zewsząd czeladź do pracy koło nowego gospodarstwa, przymnażało się całej okolicy rąk do pomocy i ratunku w razie potrzeby. Puste te do niedawna przestrzenie poczęły porastać wsiami i miasteczkami... Zwłoszcza z przepełnionego drobną szlachtą Mazowsza wpływały na Ruś z Jagiełłą i panującym na Belzie Ziemowitem Mazowieckim roje takich chudopacholków osadników. Wszystkie dokumenty nowoczesne poświadczają niezmierną ich mnogość i skrzętność w ziemiach ruskich Oni też głównie rzucili się do rolnictwa, uprawili ziemię ruską do wydania złotego plonu czasów późniejszych".

Dat powstawania poszczególnych wiejskich osiedli nie mamy, lecz spora ilość tamtejszych miast i miasteczek posiada daty fundacyjne, a te służą za wskazówkę stopniowej uprawy otaczających je okolic... „Nim to lub owo miasteczko nastało nie było też wsi dokoła. Dopiero przymnożenie się wsi i osad w pewnym okręgu wywołuje potrzebę miasteczka, z odbywającemi się z nim targami i z jego przemysłem". Miasta czerwonoruskie z małemi tylko wyjątkami powstały bardzo późno. Tylko Lwów, Przemyśl i Sanok znane były za Kazimierza Wielkiego, jako miasta... Wszystkie inne powstały za czasu rządów polskich, po większej części na zupełnie pustych gruntach."

Rzeszów i Stryj rosną za Władysława Jagiełły. Sambor zakłada Spytek Melsztyński w roku 1390. Złoczów staje dzięki Siemieńskim w 1540 r. Tarnopol buduje w 1546 r. hetman Tarnowski, a Brzeżany w dziesięć lat potem wznoszą Sieniawscy, Żółkiewski, a Stanisław Rewera Potocki (1654) Stanisławów.

Ledwie, że nie każden z dawnych rodów przyczynił się do uprawienia i zabudowania ziem ruskich, fundacją jakiegoś miasteczka. Budują — Tęczyńscy, Firleje, Tarnowscy, Sieniawscy, Fredrowie, Reje, Potoccy, Sieniawscy, Tarłowie, Żórawińscy Łaszczowie, Jazłowieccy, Strusiowie, Opalińscy, Płazowie, Maciejowscy, Pileccy itd.

Kilkadziesiąt miast i miasteczek przybyło województwu ruskiemu i bełzkiemu w przeciągu trzech wieków pod rządem nowych dziedziców polskich ... A założycielami setek wsi i miast... „byli z największej części owi zamilowani w rolnictwie przybysze szlacheccy z dalszych stron Polski", którzy „cisnęli się w stronę województw ruskich i zapewne w nie równie większej połowie rękoma swojemi je przeorali, sprowadzoną przez siebie czeladzią zaludnili, założonemi swojem staraniem wsiami i miasteczkami zabudowali".

Gdy więc Polacy byli tymi, którzy surową ziemię do życia pobudzili, gdy ludność miejscowa przyznająca się do narodowości ruskiej, to w dużej mierze zruszczeni Polacy, czyż można odmawiać Polsce prawa do współdziedziczenia tego kraju?

Zarzuty przeciw wyborom śląskim rozpatrzy Sąd Apelacyjny.

Katowice. (PAT.) Na wstępie wczorajszego posiedzenia sejmu śląskiego Izba przyjęła projekt ustawy, ustanawiający, że sądem kompetentnym do rozstrzygania o zaprotestowanych wyborach do sejmu śląskiego jest sąd apelacyjny w Katowicach. Wykonanie tej ustawy Izba powierzyła ministerstwu sprawiedliwości. Z kolei przystąpiono do drugiego punktu po rządku dziennego t. j. sprawozdania komisji rugów wyborczych w sprawie protestów, dotyczących wyborów do sejmu śląskiego. Po dłuższej debacie wszystkie sprawy odnośnie tych protestów przekazano sądowi apelacyjnemu w Katowicach do załatwienia, poczem Izba przyjęła projekt ustawy, rozciągający na obszar województwa śląskiego rozporządzenie Pana Prezydenta Rzplitej o urlopach pracowników w przemyśle i handlu. Następnie odesłano do komisji mieszkaniowo-budowlanej projekt ustawy o Śląskim Funduszu Gospodarczym, zaś do komisji prawniczej i budżetowej projekt ustawy o budowie i utrzymaniu dróg publicznych. Ponadto Izba załatwiła szereg drobniejszych spraw objętych porządkiem dziennym.

W okręgu bielskim zażądano 7 proc. podwyżki płac.

Bielsko. (PAT.) Zatarg, jaki zaistniał w bielskim przemyśle włókienniczym z końcem kwietnia br., a to w związku z wypowiedzeniem przez przemysłowców umowy i żądaniem obniżki zarobków o 12 procent nie został dotąd zlikwidowany. Zainteresowane organizacje robotnicze nie wysunęły kontrpropozycji. Jedynie Generalna Federacja Pracy zażądała podwyżki płac o 7%. Rokowania do chwili obecnej nie toczą się. W tej sprawie odbyła się w Bielsku konferencja okręgowego inspektora pracy z Katowic i obwodowych inspektorów pracy z Bielska i Białej.

Przekroczenie granicy polskiej przez oddział policji niemieckiej.

Katowice. (PAT.) Dnia 6 maja o godzinie 9.58 rano zauważył strażnik graniczny z placówki straży granicznej Karol-Emanuel obok Rudy Śląskiej umundurowany oddział konny policji niemieckiej „Schupo", złożony z jednego oficera i 10 szeregowych, którzy przybyli od strony Zabrza-Poręby i począwszy od kamienia granicznego Nr. 161 jechali wzdłuż granicy niemieckiej do kamienia granicznego Nr. 159. Przy kamieniu granicznym Nr. 159 oddział wjechał na drogę polną na terytorjum polskiem biegnącą wzdłuż cmentarza i zamkniętą dla ruchu pieszego i kołowego, przekraczając linję graniczną na przestrzeni 211 metrów od kamienia Nr 159 do kamienia granicznego Nr. 158 na kilka metrów wgłąb terytorjum polskiego, poczem już na terytorjum niemieckiem pojechał dalej wzdłuż granicy w kierunku Rudy Śląskiej.

Pan Prezydent zwiedził wystawę łowiecką.

Warszawa. (Pat.) P. Prezydent Rzeczypospolitej udał się w towarzystwie szefa gabinetu wojskowego płk. Głogowskiego i adjutanta przybocznego kpt. Gorzewskiego na zwiedzenie wystawy trofeum (zdobyczy) łowieckiego, zorganizowanej przez Polski Związek Stowarzyszeń Łowieckich a mieszczącej się w gmachu kasyna garnizonowego. Przy wejściu na wystawę powitali P. Prezydenta członkowie komitetu, prezydjum miasta, imieniem wojska gen. Fabrycy, dyrekcja lasów państwowych z p. Loretem, inż. Knothem i Gędziorowskim na czele. Pan Prezydent zabawił na wystawie około godziny, żywo interesując się poszczególnemi eksponatami.

Stolica Chorwacji gotuje przyjęcie dla posła polskiego.

Białogród. (Pat.) Dnia 13 bm. poseł Rzeczypospolitej w Białogrodzie dr. Babiński wyjeżdża z oficjalną wizytą do Zagrzebia, gdzie już obecnie czynione są przygotowania do jego przyjęcia. Przewidziany jest szereg manifestacyj polsko-jugosłowiańskich.

Niemcy zaprzeczają!

Berlin. (Pat.) Biuro Conti powołując się na koła poinformowane, zaprzecza wiadomości o planie utworzenia polskiej diecezji i polskiego seminarjum duchownego w Opolu.

Nielegalny skład broni w majątku niemieckim.

Berlin. (Pat.) Jak donosi „Vossische Zeitung" policja kryminalna w Opolu wykryła w majątku Jerolschütz około Wołczyna na niemieckim Górnym Śląsku magazyn broni, zawierający 90 granatów ręcznych w dobrym stanie. Właściciel majątku p. Studnitz utrzymuje, iż nic wiedział nic o istnieniu nielegalnego składu broni. Śledztwo w toku.

Belgja czci ks. kardynała Merciera.

Bruksela. (Pat.) W Lowanium w obecności króla, królowej, przedstawiciel duchowieństwa i nauki dokonane zostało odsłonięcie pomnika kardynała Merciera Przed odsłonięciem odbyła się uroczysta akademja, w czasie której mówcy złożyli hołd zasługom kardynała.

Znowu trzęsienie ziemi w Nowej Zelandji.

Wellington. (Pat.) Ubiegłej nocy w rejonie Hawkesbay odczuto szereg wstrząsów podziemnych. Mieszkańcy opuszczają swe domostwa. Szkody nie są znaczne. Zaznaczyć należy, że okolica ta uległa zniszczeniu w czasie trzęsienia ziemi, które nawiedziło okolicę tę w lutym roku ubiegłego.

TELEGRAMY.

Miljonowy proces z powodu niemieckiej polityki celnej.

Berlin. (Pat.) W procesie przeciwko ministerstwu wyżywienia, wytoczonym przez niemieckich importerów mięsa mrożonego, trybunał wydał dziś wyrok, odrzucający żądania powodów spłacenia odszkodowań za straty, poniesione przez importerów wskutek wydania przez ministra Schielego zakazu przywozu mięsa mrożonego z zagranicy. Straty te zostały ocenione na 44 miljony marek. Przedstawiciele powództwa zgłosić mają odwołanie do wyższej instancji.

Akcja komunistyczna w Niemczech nie ustaje.

Berlin. (Pat.) Późnym wieczorem usiłowali komuniści w rozmaitych dzielnicach miasta formować pochody demon stracyjne na znak protestu przeciwko rozwiązaniu nielegalnej organizacji komunistycznej „Rote Front", które nastąpiło przed dwoma dniami. W wyniku poważnych starć, jakie wywiązały się między demonstrantami a policją, 4-ch przodowników policji odniosło ciężkie rany. Dopiero około północy policja zdołała zlikwidować rozruchy. Aresztowano około 30 osób, kilkunastu rannych odwieziono do szpitali.

Berlin. (Pat.) Prezydent policji zawiesił dziennik komunistyczny „Rote Fahne" na 2 tygodnie. Powodem tego zarządzenia był artykuł, jaki ukazał się we wspomnianym piśmie z okazji rozwiązania bojówki „Roter Front".

Sensacyjne wprowadzenie w błąd hitlerowskiego pisma.

Berlin. (PAT.) Wielką sensację wywołoł tu nowy wypadek wprowadzenia w błąd, któremu uległa prasa narodowo-socjalistyczna w dniach ostatnich. Berliński **organ hitlerowców „Angriff"** ogłosił feljeton p. t. „Noc na froncie", podpisany pseudonimem „Scheinpflug". **Okazało się, że feljeton ten jest wiernym przedrukiem urywka z książki Remarque'a „Na zachodzie bez zmian".** Fakt ten wzbudził tem większe zdumienie, że redaktorem naczelnym „Angriff'u" jest poseł Goebels, który w swoim czasie przewodniczył demonstracjom hitlerowskim przeciwko wyświetlaniu filmu, osnutego na tle powieści Remarque'a. Dzienniki demokratyczne przypominają wypadek podobnego zwiedzenia, którego ofiarą padł centralny organ partji narodowo-socjalistycznej „Völkischer Beobachter", który wydrukował anonimowo znany wiersz znienawidzonego przez nacjonalistów niemieckiego poety Heinego: „Niemiec jest jeszcze małem dzieckiem", podkreślając rdzennie niemiecki charakter utworu.

Port w Gdyni powstał z konieczności.

W paryskim dzienniku „La Victoire" ukazał się dłuższy artykuł Jerzego Bienaime p. t. „Rywalizacja Gdańska i Gdyni". Opisawszy na wstępie niezliczone szkody, czynione Polakom przed gdańszczan, niepomnych na ogromne korzyści, jakie ciągną z Polski, autor oświadcza, **że nie można się dziwić, iż Polska wybudowała port gdański. Nie przez uczucie zemsty wydała Polska miljardy na budowę portu. Uczyniła to z konieczności,** Gdańsk bowiem nie jest jako port dla Polski wystarczający. Prócz tego Gdańsk odbiera polskiej marynarce wojennej prawo korzystania ze swego portu, krępuje rozwój firm polskich i znajduje specjalną przyjemność szkodzenia handlowi polskiemu. **Wobec tego Gdańsk nie powinien dziwić się, że Polska chwyta się odpowiednich środków,** aby zapobiec skutkom tego wrogiego nastroju. Wreszcie należy jeszcze raz zaznaczyć, pisze J. Bienaime, że Polska potrzebuje conajmniej 2 portów a Gdańsk może dużo stracić, jeśli tego nie chce zrozumieć.

Program Międzynarodowej Konferencji Pracy.

Genewa. (PAT.) Na dzień 28 maja br. została zwołana do Genewy XV. sesja Międzynarodowej Konferencji Pracy. Porządek obrad tej sesji przewiduje następujące sprawy: 1) minimum wieku dopuszczenia dzieci do pracy w zawodach nieprzemysłowych, 2) czas pracy w kopalniach węgla, 3) częściowa rewizja konwencji w sprawy pracy nocnej kobiet, 4) umieszczenie w konwencji postanowienia, ustalającego, że konwencja nie dotyczy osób, które zajmują stanowisko nadzorcze lub kierownicze, 5) umieszczenie w konwencji postanowienia, uprawniającego członków międzynarodowej organizacji pracy do zastąpienia okresu bezwzględnego zakazu pracy nocnej od 10 godziny wieczorem do godz. 5 rano okresem od 11 wieczorem do godz. 6 rano.

Ponadto na sesji będą rozważane następujące sprawy: sprawozdanie o stosowaniu konwencyj, przyjętych na pierwszej i drugiej sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy, które weszły w życie w ciągu 1921 roku; sprawozdanie w sprawie płac w kopalniach węgla.

Ostre zarządzenia wobec opozycji w Egipcie.

Kair. (Pat.) Rząd wydał szereg ostrych zarządzeń przeciwko prasie opozycyjnej. Jak wiadomo, dwa dzienniki stronnictwa wafdystów zostały zawieszone. W dniu dzisiejszym dwa inne pisma otrzymały ostrzeżenie. Obu byłym premjerom Nahasowi-Pasza i Mahmudowi-Pasza raz jeszcze uniemożliwiono wyjazd na prowincję, gdzie prowadzić mieli agitację za bojkotem wyborów do ciał ustawodawczych. Policja nie dopuściła ich na dworzec. Zebrane tłumy zostały rozproszone. Do starcia nie doszło.

Dar Kaszubów dla Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.



Delegacja rybaków kaszubskich wręczyła Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej bursztyn wagi 1,1 kg. Bursztyn, wyłowiony przez Kaszubów, jest największym okazem, jaki dotychczas wydobyto z wód Bałtyku.

Sprawa „tajemniczego Pawła" jeszcze niewyjaśniona.

Paryż. (PAT.) Tajemniczy szpieg był znowu przesłuchany przez sędziego śledczego. Nie udało się jeszcze wykryć jego prawdziwego nazwiska. Do sędziego śledczego nadesłał list sekretarz jaczejki komunistycznej w Marsylji, w którym oświadcza, że wyżej staw'a interes ojczyzny niż sprawy partji i że postanowił użyć swemu sumieniu przez opisanie okoliczności, w jakich zawarł znajomość z owym szpiegiem. Szpieg ów podał się za generała rosyjskiego, który przed wojną miał dowodzić dywizją, stojącą w Polsce. Wręczył on sekretarzowi komunistycznemu kwestjonarjusz z zapytaniami, dotyczącemi różnych spraw morskich, posiadających charakter ściśle tajny. M. in. chodziło o informacje co do nadbrzeżnych stacyj morskich, torped, obrony przed łodziami podwodnemi, tudzież szczegółów co do wysyłki materjałów wojennych do Łotwy. (Z końcem kwietnia aresztowany został w Paryżu tajemniczy szpieg sowiecki znany pod imieniem Paweł. Policja doszukuje się w nim wybitnego członka wywiadu rosyjskiego).

Francja dalej protestuje przeciw akcji niemieckiej.

Paryż. (Pat.) Odbył się tu drugi wiec protestacyjny przeciwko projektowi unji celnej polityce i polityce austr.-niemieckiej, przy udziale licznie zebranej publiczności. Przemawiali Franklin-Bouillon, Reibel i Marin. Reibel oświadczył m. in., że Francja mogła w porozumieniu z Anglją i Włochami nie dopuścić do projektu Anschlussu, popierając bardziej wydatnie wysyłki finansowe Małej Ententy i nawet samej Austrji. Marin zaś ostro atakował Briand'a i oświadczył się przeciwko jego kandydaturze na stanowisko prezydenta Francji.

Wyjazd rozwiedzionej żony króla rumuńskiego.

Wiedeń. (Pat.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Bukaresztu, że ks. Helena, roz wiedziona małżonka króla Karola, opuściła wczoraj w nocy niespodziewanie Bukareszt, wyjeżdżając do Białogrodu. Jest to jej pierwsza podróż zagranicę od dnia powrotu króla Karola do Rumunji. Słychać, że podróż ta, której cel jest nieznany, ułożona została podczas spotkania między królem Karolem a królem Aleksandrem (jugosłowiański).

Statystyka katolików w Indjach.

Według danych statystycznych ogólna liczba katolików w Indjach wynosi 2.905.121 osób, na Ceylonie 394.993 i w Birmie 176.376 osób.

Fernando

(Powieść.)

19) (Ciąg dalszy.)

Strata Fernanda była daleko większa, niż nawet pojmował naonczas. Bernardo miał zamiar przedstawić go królowi, zwiedzającemu w tym czasie północną część swego państwa, skoroby tylko król powrócił do stolicy, chciał dać poznać Fernanda jako hrabiego Alvarez, aby także odzyskał prawo do dziedzictwa po swoim ojcu. Śmierć nie pozwoliła mu dokonać jego zamysłów. Znakomite dobra Bernarda przeszły prawem dziedzictwa na jego krewnych, zostawił więc Fernanda zupełnie opuszczonego, nie znającego swego pochodzenia i prawie bez żadnego sposobu do utrzymania. Biedny młodzieniec nie był w stanie kończyć nauk uniwersyteckich, a kupiec nie będąc zwolennikiem nauki, namówił go do zajęcia się handlem i przyrzekł go z nim obznajomić.

Fernando przyjął to z chęcią i z łatwością poznał cały bieg interesów. Znając bardzo dobrze języki obce, mógł się zająć całą korespondencją zagraniczną tego domu handlowego; jego roztropność, gorliwość, a nadewszystko doświadczona uczciwość, pozyskały mu wkrótce zupełne zaufanie pryncypała.

Często kupiec zabierał go z sobą do znakomitszych państw w Europie. Towarzyszył mu do Anglji w czasie kiedy hrabia de Gallas zajmował urząd posła austrjackiego przy dworze londyńskim, bogaty ten pan kazał przywołać kupca dla nabycia od niego klejnotów, a że Fernando bardzo dobrze mówił po niemiecku, kupiec posłał go do hrabiego de Gallas dla załatwienia tej sprzedaży. Poseł zdziwiony był, widząc młodego człowieka, odznaczającej się powierzchowności, mówiącego z łatwością i tak czysto po niemiecku.

Jesteś pan zapewne rodem z Niemiec, — zapytał uprzejmie hrabia, — przyjemnie mi bardzo widzieć jednego z moich rodaków,

Fernando odpowiedział, że jest rodem z Hiszpanji, i otworzył szkatułkę z klejnotami. Poseł przyprowadził swoją małżonkę, prosząc, żeby sama zrobiła wybór. Ta dama miała także wielką przyjemność rozmawiania z młodym kupcem w ojczystym języku. Po wybraniu niektórych przedmiotów, zapytali go o cenę, Fernando odrzekł:

— Niestosownie byłoby cenić przedmioty te wyżej nad ich wartość i zabierać drogi czas, zmuszając państwa do targowania się, wolę odrazu powiedzieć cenę.

Hrabiemu bardzo podobało się postępowanie młodego kupca, zalecił mu, aby podał rachunek i zaraz go pokwitował. Fernando napisał po niemiecku tak starannie i poprawnie, że na nowo został obsypany pochwałami. W tej chwili Fernando spojrzał na klejnoty, znajdujące się w szkatułce i na zakupione przez hrabinę, rozłożone jeszcze na stole.

— Pozwól Pani — powiedział on, zwrócić swoją uwagę na omyłkę, jaka tu zaszła. Oto są dwa dyamenty, bardzo do siebie podobne. Ten, który pani wzięła zamiast poprzednio wybranego, i już zapłaconego, jest równie piękny i na także taki sam ogień, ale jest cokolwiek mniejszy, a zatem niższej wartości. Jeżeli pani woli go zatrzymać, powinienem zwrócić to, co zanadto otrzymałem.

Hrabia i hrabina zachwyceni byli prawością młodzieńca. Pojmowali to dobrze, że mógł zatrzymać dla siebie sześć sztuk złota, nie budząc najmniejszego podejrzenia. Fernando zadowolony, że spostrzegł pomyłkę, oddał hrabinie wybrany przez nią pierścionek. Hrabia zaczął z nim rozmowę, wypytując się o jego położenie.

Jestem biednym komisantem — odpowiedział Fernando — zająłem się handlem, nie mając sposobności dalszego kształcenia się.

— Szkoda, — mówił ambasador — ale posłuchaj, podobasz mi się bardzo i chciałbym być ci użytecznym; potrzebuję młodego, dobrze wychowanego człowieka, któryby znał kilka języków i o uczciwość którego mógłbym być pewny. Jeżeli na to przystaniesz, możesz mieć przy mnie miejsce prywatnego sekretarza. Będziesz przytem pomagał memu marszałkowi w jego rachunkach, a zatem podwójny obowiązek, naznaczę ci płacę, z której będziesz zadowolony.

Fernando z radością przyjął ten projekt, i przyrzekł hrabiemu starać się godnie odpowiedzieć jego zaufaniu. Śpiesznie powrócił do swego pomieszkania i opowiedział pryncypałowi wszystko, co zaszło. Z wielkim żalem przyszło kupcowi rozstać się z nim, ale nie chciał mu przeszkadzać do przyjęcia miejsca, które mogło zapewnić jego przyszłość. Fernando pożegnawszy się z prawdziwem rozrzewnieniem, udał się dla zajęcia nowej posady.

C. d. n.

Kronika bieżąca

Sobota
9
maja

Przeniesienie relikwij św. Andrzeja, apostoła, św. Łukasza, ewangelisty i św. Tymoteusza, Św. Grzegorza, biskupa. Św. Hermasa.

Kalendarz słowiański: Bożerad bł.

Jutro, niedziela, 10 maja: Najśw. Panny Marji Łaskawej. Św. Izydora, rolnika; św. Gordjana i Epimachusa, męczenników; św. Kalepodjusza, kapłana oraz Odnalezienie św. Nazarjusza i Celzusa.

Pojutrze, poniedziałek, 11 maja: Św. Mamerta biskupa; św. Antyma, męczennika; św. Eweljusza, męczennika oraz św. Franciszka z Hieronymo.

*

	Wschód	Zachód
Słońca	o godz. 4.16;	o godz. 19.38
Księżyca	o godz. 2.05;	o godz. 10.21.

Ostatnia kwadra: 9 maja o godzinie 13.48.

*

Przenisienie relikwij św. Andrzeja, apostoła, św. Łukasza, ewangelisty i św. Tymoteusza, ucznia św. Pawła, apostoła z Efezu. Relikwje św. Andrzeja zostały później przeniesione do Amalji, gdzie doznają od wiernych czci wielkiej. Z jego grobu sączą bezustannie krople cudownie uzdrawiającego płynu.

Św. Grzegorza, biskupa, który za swe nadzwyczajne umiejętności teologiczne otrzymał przydomek teologa. On wskrzesił na nowo wiarę katolicką w Konstantynopolu i zdusił powstające nauki błędnowiercze.

Pamiątka św. Hermasa, o którym wspomina św. apostoł Paweł w listach swych do Rzymian. Z powodu, iż z pełnem poświęceniem oddał się w służbie Bożej, został godną ofiarą przed Panem, a bogaty w cnoty zdobył sobie chwałę niebieską.

— Uregulowanie sprawy zaliczek na uposażenie dla pracowników państwowych. Prezes Rady ministrów wydał w dniu 4 bm. okólnik regulujący sprawę zaliczek na uposażenie, przyznanych w szczególnych wypadkach pracownikom państwowym. Na podstawie okólników dotychczasowych, spłata tych zaliczek odbywała się ratami w ten sposób, że spłata zaliczki o wysokości poborów jednomiesięcznych, mogła być rozłożona najwyżej na 6 rat, zaliczka o wysokości poborów dwumiesięcznych na 12 rat, zaliczki zaś przewyższające pobory dwumiesięczne najwyżej na 24 rat. Nowy okólnik wprowadza ulgi dla urzędników, którzy otrzymali lub otrzymują zaliczki, pozwalając na rozłożenie ich spłat na większą ilość rat. Na podstawie obecnego okólnika **spłata zaliczki o wysokości poborów jednomiesięcznych będzie mogła być rozłożona najwyżej na 12 rat, zaliczka o wysokości poborów dwumiesięcznych na 18 rat, zaliczka o wysokości poborów trzymiesięcznych na 30 rat, zaliczki wyższe od sumy poborów trzymiesięcznych najwyżej na 36 rat.** Urzędnicy, którzy zaliczki otrzymali już dawniej i częściowo je spłacili, mogą obecnie uzyskać rozłożenie sumy pozostałej do spłacenia na większą ilość rat, z tem jednak, aby ilość ogólna rat już spłaconych i rat pozostałych jeszcze do spłacenia nie przekroczyła ilości rat ustalonych w okólniku z dnia 4 bm.

— Podatki miejskie od budynków będą podwyższone. Minister spraw wewnętrznych wydał w porozumieniu z ministrem skarbu zarządzenie, zezwalające gminom miejskim na podwyższenie maksymalnej stawki podatku komunalnego od budynków, pobieranego jako dodatek do państwowego podatku od nieruchomości.

Na podstawie tego zarządzenia gminy miejskie, liczące do 25.000 mieszkańców, podwyższyć mogą wymiar tego podatku o 5% państwowego podatku od nieruchomości, gminy zaś liczące ponad 25.000 mieszkańców — o 7,5%.

Dotychczas miejski podatek od budynków wynosił maksymalnie 25% państwowego podatku od nieruchomości, w niektórych zaś gminach, prowadzących roboty inwestycyjne — 50% podatku państwowego.

Na marginesie rocznicy powstania.

Warszawa, 7 maja.

W minioną sobotę, jako w 10-tą rocznicę wybuchu III-go powstania górnośląskiego — odbyło się w Warszawie szereg uroczystości. Rano członkowie Legjonu Śląskiego objęli wartę przy grobie Nieznanego Żołnierza, wystawiając podwójny honorowy posterunek.

Następnie w kościele garnizonowym przy ul. Długiej odprawione zostało przez J. E. księdza biskupa polowego Galla uroczyste nabożeństwo za poległych w III-em powstaniu śląskiem. Po nabożeństwie przedstawiciele komitetu obchodu złożyli wieniec na mogile Nieznanego Żołnierza.

O godzinie 18-tej odbyła się w sali rady miejskiej m. st. Warszawy uroczysta akademja, na którą przybyli w charakterze przedstawicieli rządu p. minister Boerner, minister Czerwiński, wiceminister Beck, gen. Kwaśniewski, jako przedstawiciel wojskowości, oraz liczni przedstawiciele władzy, sejmu, oraz organizacji społecznych.

Z okazji odchodu wystosowano telegram następującej treści:

„Obywatele stolicy, zgromadzeni na uroczystej akademji z okazji 10-lecia wybuchu III-go powstania górnośląskiego przesyłają braciom powstańcom na Śląsku wyrazy hołdu i uznania za ich bohaterską postawę, która zadecydowała o przyłączeniu do Polski znacznego obszaru tej prastarej piastowskiej dzielnicy. Zapewniamy Was, że gdyby przemoc wroga chciała naruszyć nasze granice zachodnie, bronić ich będziemy razem z Wami do ostatniej kropli krwi, do ostatniego tchu w naszych piersiach“.

Śląski Komitet Obchodu otrzymał również telegram następującej treści:

„Z okazji zbliżającego się 10-lecia powstania górnośląskiego, które spowodowało przyłączenie części Śląska do Polski, kongres polskich zw. zawodowych wyraża hołd poległym bohaterom powstańcom i składa wobec ich prochów solenne ślubowanie obrony, zdobytych krwią polskiego robotnika granic polskich“

Województwo śląskie.

* **Uroczystości śląskie „Rerum Novarum“.** Jak się dowiadujemy, wyda J. E. ks. biskup Adamski wkrótce list pasterski z powodu uroczystości jubileuszowych „Rerum Novarum“. Udział w uroczystościach zgłosiły dotychczas najliczniejsze organizacje zawodowe, kulturalno-oświatowe i kościelno-religijne. Główne uroczystości diecezjalne odbędą się dnia 14 czerwca w **Rybniku**, dnia 28 czerwca w **Królewskiej Hucie** oraz dnia 29 czerwca w **Tarnowskich Górach**.

* **Bezpłatne poradnie przeciwweneryczne.** Polski Czerwony Krzyż donosi, że badania lekarskie w bezpłatnych poradniach wenerycznych odbywają się:

w Katowicach przy ulicy Andrzeja 9 I. piętro w poniedziałki i czwartki od godziny 18 do 19.

w Królewskiej Hucie przy ulicy Gimnazjalnej 25 we wtorki i czwartki od godziny 17 do 18.

w Mysłowicach przy ulicy Szkolnej 3 (lokal poradni przeciwgruźliczej) **we wtorki i piątki od godziny 16 do 17.**

* **Obniżka płac w przemyśle śląskim.** Przewidywaną **jest możliwość** obniżenia płac w granicach od 3—5 procent w śląskim przemyśle metalowo - przetwórczym, zatrudniającym około 13.000 robotników. Rokowania w sprawie zawarcia umowy zbiorowej z pracownikami umysłowymi, zatrudnionymi w ciężkim przemyśle na Śląsku, zostały skierowane do komisji pojednawczo-rozjemczej. Prawdopodobnie pracodawcy będą się domagali obniżenia płac o 6 do 10 proc.

* **Ruch ludności w województwie śląskiem.** Wydział statystyczny województwa śląskiego donosi, że z końcem marca województwo śląskie liczyło 1.355.223 mieszkańców, w tem 670.430 mężczyzn i 684.787 kobiet. Z tego przypada: na powiat katowicki 244.790 osób, lubliniecki 41.862, pszczyński 166.999, rybnicki 222.509, świętochłowicki 218.348, tarnogórski 65.285, cieszyński 84.629, — bielski 66.142, oraz miasta Katowice 131.589, Król. Huta 90.331 i Bielsko 22.739 osób. Liczba mieszkańców wzrosła w miesiącu marcu o 2.430 osób.

Z Katowickiego

Przeprowadzka w magistracie.

Katowice. Z dniem 7 bm. przeniesiona została główna kasa magistratu katowickiego do nowego gmachu administracyjnego przy ul. Młyńskiej. Z końcem bieżącego tygodnia przeniesione zostaną do tegoż gmachu biura miejskiej kasy podatkowej. Natomiast oddział ruchu ludności, który dotąd posiadał prowizoryczne pomieszczenie w gmachu ratuszowym, przenosi się do lokali, zajmowanych dotąd przez główną kasę miejską.

Rozbudowa sieci wodociągowej.

Katowice. Państwowe zakłady wodociągowe zamierzają rozbudować sieć wodociągową. Linja wodociągów prowadzić ma od Sosnowca wzdłuż rzeki Brynicy, dalej linją polnej drogi, wiodącej do kolonji Borki i do Małej Dąbrówki. Odnośne plany wyłożone są do wglądu w urzędzie gminnym w Roździeniu-Szopienicach, pokój 7 do 11 bm. Ewentualne zarzuty lub sprzeciwy wnosić można do starostwa lub ustnie podać do protokółu w wyżej wymienionym urzędzie gminnym.

Ku rozwadze właścicieli domów.

Katowice. W biurach meldunkowych magistratu skarżą się obywatele, że właściciele domów nie chcą podpisywać kartek ankietowych, że w niektórych domach niema ani właściciela, ani zarządcy domu. Magistrat zwraca przeto uwagę, że rychłe oddanie ankiety ułatwia oddziałowi meldunkowemu pracę przy zakładaniu rejestrów i że ostatecznie będzie musiał na koszt opieszałych właścicieli domów **sam zamianować zarządców domów.**

Z działalności kuchni ludowych i mlecznych.

Katowice. W miesiącu marcu tanie kuchnie ludowe, znajdujące się na terenie miasta Katowic, wydały obiadów: kuchnia ludowa przy kościele św. Piotra i Pawła 6049, przy ul. Wojciechowskiego 7396, przy zakładzie św. Jadwigi dz. III 2480, przy zakładzie ks. Markiefki w Bogucicach 2851, przy zakładzie św. Elżbiety 2475, przy zakładzie OO. Bonifratrów 3965 i przy gminie izraelickiego 547. Kuchnie mleczne zaś wydały w tym miesiącu dla niemowląt ogółem **53,679** porcyj mleka.

Nieszczęśliwy wypadek.

Katowice. Dnia 4 bm. na placu tartaku „Laplówka“ w Katowicach przy ul. Król. Huckiej przygnieciony został belkami 20-letni Józef Ćwikła, skutkiem czego doznał poważnego okaleczenia. Ćwikłę odstawiono do lecznicy miejskiej.

Znalezienie losu loteryjnego.

Katowice. Na ul. Jana w Katowicach znaleziono los V klasy Loterji Państwowej Nr. 121.203, który oddano w komisarjacie policyjnym I w Katowicach. Właściciel może go odebrać po udowodnieniu prawa własności.

Przytrzymanie.

Katowice. Dnia 4 bm. przytrzymani zostali w Katowicach bracia Wiktor i Konstanty Moczkowski oraz Stanisław Madeja pod zarzutem kradzieży 700 zł. na szkodę pomocnika gastronomicznego Maksymiljana Kołontowicza. Kradzieży tej dokonano w czasie jazdy autobusem na linji Muchowiec — Katowice. Wszystkich trzech osadzono w areszcie.

Karygodny wybryk.

Zawodzie w Katowickiem. Na ul. Paderewskiego w Zawodziu nieznani dotychczas sprawcy podpalili słomę na furmance Jana Piercika z Wielkiego Chełmu. Ogień ugasili mieszkańcy. Szkoda wynosi około 200 zł. Wypadku w ludziach nie było. Dochodzenia, celem ustalenia i ujęcia sprawców, prowadzi miejscowy posterunek policji.

Uraz ciała.

Załęże w Katowickiem. W mieszkaniu Jana Wiechuły przy ul. Wojciechowskiego powstała kłótnia na tle niesnasek rodzinnych. W czasie sprzeczki Wiechuła w przystępie złości zranił swą 18-letnią córkę Cecylję tasakiem w prawą rękę poniżej łokcia oraz w głowę. Ranną przewieziono do szpitala miejskiego, gdzie jej nałożono opatrunek.

Zaginięcie chłopca.

Siemianowice w Katowickiem. Dnia 23 ubiegłego miesiąca oddalił się z domu rodzicielskiego Walter Jamrozy, urodzony 31. 11. 1917 roku, a zamieszkały w Siemianowicach przy ul. Mickiewicza 13. Wymieniony jest wzrostu około 145 cm., postać wysmukła, blondyn, oczy niebieskie, twarz okrągła, ubrany w czarną marynarkę i granatowe spodnie. Wiadomości, któreby przyczyniły się do odnalezienia chłopca, należy skierować do najbliższego urzędu policyjnego.

Aresztowanie przemytnika.

Chorzów w Katowickiem. Śląska straż graniczna aresztowała w pociągu na odcinku Bytom — Chorzów przemytnika Sobieraja z Siemianowic. W chwili, gdy posterunkowy straży granicznej wkroczył do przedziału kolejowego w celu dokonania rewizji, Sobieraj wyrzucił przez okno paczkę przemycanych przez siebie towarów. Pozatem aresztowano przemytniczkę Aurelję Grabka z Dąbrowy Górniczej.

Nowy prezes Rady Miejskiej.

Mysłowice. Rada miejska wybrała na czwartkowem posiedzeniu prezesem swoim dr. Obrębę 23 głosami na ogólną liczbę 29 głosujących przy jednej kartce nieważnej. Jak wiadomo, poprzedni prezes rady miejskiej Piotrowski z P. P. S. ustąpił na skutek wyrażenia mu przez radę votum nieufności.

Z Król. Huty

Nadużycia w banku.

Król. Huta. Do policji w Król. Hucie wpłynęło onegdaj doniesienie na jeden z miejscowych banków spółdzielczych z powodu nadużyć na szkodę skarbu państwa przez bank ten popełnianych. Podobno bank ten nie wpisywał wpłacanych procentów od sum, wypożyczanych do ksiąg handlowych, aby ukrócić dochody skarbu przez zatajenie wpływów. Dochodzenia w tej sprawie w toku.

Wypadek samochodowy.

Król. Huta. Na narożniku ul. Wolności i Jagiellońskiej najechał samochód osobowy na 32-letnią Łucję Donę, która wskutek upadku doznała poważnego okaleczenia. Ranną odstawiono do lecznicy. Za zbiegłym szoferem wdrożono śledztwo.

Kradzież na poczcie.

Król. Huta. W czasie nadawania przesyłki pocztowej w tutejszym urzędzie pocztowym niewykryty dotychczas osobnik okradł Irenę Makowską. Korzystając z nieuwagi Makowskiej, złodziej skradł jej 70 zł. z teczki, położonej na okienku.

Pożar.

Król. Huta. W domu właściciela Jana G. przy ul. Wolności wybuchł w tych dniach pożar. Na szczęście ogień zdołano ugasić w zarodku. Ogień powstał od niedopałka papierosa, wrzuconego do piwnicy, w której znajdowała się słoma.

Z Świętochłowickiego

Pierwsza Komunja św.

Świętochłowice. W przyszłą niedzielę, dnia 10 bm. przystępują dzieci polskie z parafji św. Piotra i Pawła do pierwszej Komunji św.

Usiłowany napad rabunkowy.

Orzegów w Świętochłowickiem. Jan Smarzok z Orzegowa doniósł policji, że

na ul. Orzegowskiej dwaj nieznani handlarze przejechali furmanką pewnego mężczyznę, poczem zbiegli. Policja zarządziła natychmiast pościg i przytrzymała owych handlarzy. W toku dochodzeń ustalono, iż handlarze Jan Sroka i Władysław Urbańczyk w drodze powrotnej z targu z Rudy napadnięci zostali przez 4 osobników, którzy zamierzali ich okraść. W związku z tem wywiązała się bójka, w czasie której jeden z bandytów zrzucony został przez handlarzy z wozu i wpadł pod koła. Jednego z bandytów przytrzymano. Jest nim niejaki Józef Engel z Rudy.

Najechanie tramwajem.

Wielkie Hajduki w Świętochłowickiem. Z niewyjaśnionej dotychczas przyczyny najechana została przez tramwaj 3 i pół-letnia Szarlota Wolf z Wielkich Hajduk. Wskutek upadku dziewczynka doznała okaleczenia głowy. Pogotowie odwiozło ją do szpitala hutniczego.

Uroczyste posiedzenie rady gminnej.

Brzozowice w Świętochłowickiem. Dnia 3 maja br. odbyło się uroczyste posiedzenie rady gminnej celem uczczenia 75-lecia urodzin naczelnika gminy p. Krupy. Zebranie zagaił pierwszy ławnik p. Szymon Liwowski, który przemówił w imieniu zebranych do czcigodnego solenizanta. Mówca podkreślił owocną działalność solenizanta dla gminy podczas jego 40-letniego urzędowania w charakterze naczelnika. W końcu wręczył mu piękny upominek od zarządu i rady gminnej. Następnie podziękował solenizant zebranym za życzenia i uznanie. W imieniu urzędników gminy złożył życzenia oraz podarek st. sekretarz p. Becz. Po ukończeniu uroczystego zebrania przystąpiono do wyboru komitetu lokalnego niesienia pomocy bezrobotnym. W skład komitetu weszła cała rada gminna z prezesem naczelnikiem gminy Krupą na czele oraz p. Piotr Liwowski jako sekretarz komitetu, p. Becz jako skarbnik oraz kierownik szkoły p. Mendes jako członek komitetu. Na tem posiedzenie zamknięto.

Podatek od budynków.

Brzozowice w Świętochłowickiem. Na mocy uchwały tutejszej rady gminnej, zatwierdzonej przez wydział powiatowy, gmina Brzozowice pobierać będzie na rok gospodarczy 1931/32 podatek budynkowy w wysokości 4 od tysiąca.

Utworzenie urzędu pośrednictwa pracy.

Kamień w Świętochłowickiem. Z dniem 20 maja 1931 r. wydziela się gminę Kamień i Brzozowice z komunalnego urzędu pośrednictwa pracy w Brzezinach i stwarza się urząd pośrednictwa pracy przy urzędzie gminnym w Kamieniu. Kontrola bezrobotnych, wypłata zasiłków, zapośredniczanie do pracy i zgłaszanie wolnych miejsc odbywać się będzie dla mieszkańców gminy Kamień i Brzozowic w urzędzie gminnym w Kamieniu.

Odpust.

Szarlej w Świętochłowickiem. Tegoroczny odpust przypadnie w tutejszej parafji na dzień 31 bm.

Z Pszczyńskiego

Zatwierdzenie statutu.

Pszczyna. Śląska Rada Wojewódzka zatwierdziła statut miejscowy, dotyczący czyszczenia ulic, trotuarów i placów w obrębie gminy miejskiej Pszczyny.

Komisaryczny naczelnik okręgowy.

Chełm w Pszczyńskiem. Starosta pszczyński zamianował komisarycznym naczelnikiem okręgowym w Chełmie p. Adolfa Trojoka z Nowego Bierunia.

Odznaczenie.

Grzawa w Pszczyńskiem. Śląska Izba Rolnicza odznaczyła rolnika Józefa Czogałę z Grzawy, dyplomem honorowym i medalem pamiątkowym za owocną pracę nad podniesieniem rolnictwa w powiecie pszczyńskim. Czogała zdobył sobie prócz tego wielkie zasługi na polu hodowli koni.

Z Rybnickiego

Wizytacja arcypasterska.

Rybnik. W czasie od 10 do 16 czerwca odbędzie się w dekanacie rybnickim generalna kanoniczna wizytacja pasterska przez Jego Ekscelencję ks. biskupa Adamskiego. W Rybniku w dzień odpustu św. Antoniego odprawi Najprzew. Arcypasterz sumę pontyfikalną, poczem będzie zwiedzał parafje.

Jubileusz straży pożarnej.

Żory w Rybnickiem. Dnia 17 bm. ochotnicza straż pożarna w Żorach obchodzi 50-letni jubileusz swego istnienia.

Kradzież kozy.

Chwałowice w Rybnickiem. Nieznany sprawca włamał się w porze nocnej do zamkniętego chlewika Zofji Kosowskiej i skradł kozę. Dochodzenia prowadzi miejscowy posterunek.

Pożar.

Syrynia w Rybnickiem. Z nieustalonej przyczyny zapalił się onegdaj stóg trzciny, należący do dworu Wielikąt dóbr Lichnowskiego w Syryni. Ogień przeniósł się na dwa następne stogi, które spłonęły doszczętnie. Ogólna szkoda wynosi 1200 zł. Wstępne dochodzenia nasuwają przypuszczenie, że pożar powstał od iskier parowozu osobowego, który przejeżdża w odległości 40 m. od stogów.

Przymusowa licytacja.

Czyżowice w Rybnickiem. W sobotę, 13 czerwca odbędzie się w sądzie grodzkim w Wodzisławiu o godzinie 10 rano przymusowa licytacja posiadłości Józefa Zająca w Czyżowicach, składająca się z domu mieszkalnego, chlewów, stodoły, kuźni i kilka morgów ziemi.

Z Tarnogórskiego

Nowy zastępca urzędnika stanu cywilnego.

Miasteczko w Tarnogórskiem. Zastępcą urzędnika stanu cywilnego na okręg Miasteczko, został mianowany kierownik szkoły p. Rudolf Zaręba z Miasteczka.

Mianowanie.

Żyglin w Tarnogórskiem. Starosta tarnogórski zamianował p. Pawła Dziewiora komisarycznym naczelnikiem gminy Żyglin.

Z Lublinieckiego

Nieuchwytna szajka bandytów kolejowych.

Herby Nowe w Lublinieckiem. Na odcinku kolejowym między stacjami Herby Nowe — Kalety, grasuje od pewnego czasu nieuchwytna szajka bandytów. Jednej z minionych nocy niewykryci sprawcy porozkręcali przewody sygnałowe, prowadzące ze stacji Boronów do semaforu świetlnego, skutkiem czego uniemożliwili urzędnikowi ruchu należyte ustawienie tarczy sygnałowej. Uszkodzenie to, którego nie zauważono przez szereg godzin, spowodowało wstrzymanie 7 pociągów towarowych. Zbrodnicze uszkodzenie sygnałów było, jak wykazały dochodzenia, również dziełem tej szajki, za którą wszczęto pościg.

Sprawy kościelne

15 maja Ojciec św. odprawi Mszę św. w bazylice watykańskiej.

Dnia 15 maja bm. Ojciec św. zejdzie do bazyliki św. Piotra, gdzie odprawi Mszę św. w obecności pielgrzymek, które przybędą do Rzymu dla uczczenia 40-ej rocznicy encykliki społecznej „Rerum Novarum".

Szkoły wyznaniowe i szkoły państwowe w Holandji.

W czasie debaty nad budżetem oświaty w parlamencie holenderskim zwrócono uwagę na fakt, że ilość uczniów w szkołach państwowych stale się zmniejsza, natomiast w szkołach prywatnych, wyznaniowych, zarówno katolickich, jak protestanckich, w odpowiednim stosunku wzrasta. Na początku ubiegłego roku szkolnego było w Holandji 3663 szkoły ludowe państwowe, do których uczęszczało 480.090 dzieci, pod koniec tego samego roku natomiast szkół było 3682, a uczniów tylko 473.205. W tym samym okresie ogólna liczba szkół wyznaniowych wzrosła z 3.839 na 4.152 i liczba uczących się dzieci z 617.947 na 644.820! Przeciętna liczba dzieci na jedną szkołę w Holandji wynosi 150, przyczem na jedną szkołę państwową przypada 128 dzieci, na jedną szkołę protestancką — 146, a na jedną katolicką 185!

Stwierdzenie nowego cudownego uleczenia w Lourdes.

Urząd lekarski badawczy w Lourdes stwierdził nowe, naukowo niewytłumaczone uzdrowienie chorej na otwartą gruźlicę panny Marji Chauvin, pochodzącej z rodziny, dziedzicznie obciążonej gruźlicą, w której wszyscy umierali na choroby płucne lub sercowe. Uzdrowienie nastąpiło jeszcze w sierpniu 1929 roku, teraz jednak dopiero, po licznych badaniach i ciągłych obserwacjach wzmiankowany urząd lekarski mógł ogłosić swoje orzeczenie.

Nowa ofiara bandytów chińskich.

Do Rzymu nadeszła wiadomość o śmierci o. Marin Adons, misjonarza belgijskiego i dziekana z Yehsankwan w wikarjacie apostolskim Ichang, niedawno uwięzionego przez bandytów chińskich. Wikarjat apostolski w Ichang wskutek licznych męczeństw, poniesionych przez wyznawców, zyskał sobie smutny przydomek „wikarjatu krwawego".

Pierwsze zgromadzenie ogólne Akcji katolickiej we Włoszech.

W związku z uroczystościami obchodu 40-tej rocznicy wydania encykliki „Rerum Novarum", w której Papież Leon XIII po raz pierwszy zajął stanowisko wobec sprawy społecznej, Akcja katolicka we Włoszech odbędzie pierwsze swoje zgromadzenie ogólne. Porządek obrad tego zgromadzenia, który ma być przedyskutowany w dniach 16 i 17 maja w Rzymie, przewiduje m. in. niezwłoczne opracowanie programu działania; do współpracy mają być powołane wszystkie organizacje katolickie.

Katolicki „tydzień społeczny" odbędzie się w tym roku w Padwie.

Jak wiadomo, część prasy faszystowskiej protestuje przeciwko działalności społecznej katolików, zaznaczając, że działalność ta odbywa się z uszczerbkiem dla „monopolu" państwa w tej dziedzinie.

Z Cieszyńskiego

Strajk w 15 zakładach przemysłowych.

Bielsko. Jak wiadomo w swoim czasie przemysłowcy w Bielsku wymówili robotnikom pracę. Usiłowali oni bowiem obniżyć płace robotników o 12%. Następnie oświadczyli, że pragną zaniechać jeden z punktów dotychczasowej umowy, według którego mieli oni dopłacać różnicę w świadczeniach do kasy chorych w czasie choroby robotnika. W rezultacie kilkudniowych pertraktacyj, porozumienia nie osiągnięto, wobec czego w 15 zakładach przemysłowych wybuchł strajk, który wkrótce obejmie pozostałe zakłady.

Zastawienie pracy w fabryce przemysłu elektrycznego.

Bielsko. Fabryka firmy „Przemysłu Elektrycznego" w Czechowicach zamierza wstrzymać z dniem 23 bm. pracę na przeciąg 5-ciu tygodni, z powodu braku zbytu. Decyzja ostateczna zapadnie niebawem.

Kradzież samochodu.

Bielsko. W nocy na 5 bm. niejaki Paweł Pietrzyk wraz z dwoma wspólnikami włamał się do garażu Jana Werbera i skradł samochód osobowy marki „Tatra", numer rejestracyjny 9004, wartości 4000 zł. Policja wszczęła natychmiast pościg. Nad ranem znaleziono samochód na drodze, prowadzącej do Czechowic. W czasie ucieczki samochód zepsuł się, przeto sprawcy zostawili go na drodze a sami zbiegli.

Czy jesteś już członkiem Z. O. K. Z.?

Z dalszych stron.

Występy Kiepury przerwane chorobą.

Wiedeń. Wedle informacyj „Neue Freie Presse" z Budapesztu, Kiepura, który miał śpiewać w „Cyganerji" w Budapeszcie, nagle zachorował, wobec czego przedstawienie było odwołane. Kiepura w czwartek śpiewał w „Turandocie" z jak największym powodzeniem, nazajutrz jednak zaczął się skarżyć na silne bóle twarzy. Lekarze stwierdzili rope w jamie nosowej i zaproponowali przewiezienie chorego do sanatorjum.

Komunikacja lotnicza Gdynia—Sofja.

Bukareszt. Minister spraw zagranicznych Ghica i poseł Rzplitej Szembek podpisali układ, na podstawie którego linja komunikacji lotniczej Gdynia—Bukareszt przedłużona zostanie aż do Sofji.

Siłacz, któremu pękł muskuł w nodze.

Paryż. Znany siłacz francuski, mistrz świata, Karol Rigoulot, podczas popisu w saliWagram, uległ wypadkowi. Rigoulot, szykując się do rzutu ciężkiego drąga, wagi 185 kg., w pewnej chwili osunął się nagle na ziemię, zdoławszy zaledwie odrzucić ów drąg od siebie. Okazało się, iż pękł mu muskuł w lewej nodze. Kuracja jego będzie wymagała kilkutygodniowej przerwy w zapasach.

Kongres zjednoczenia sekretarjatów społecznych francuskich.

Paryż. W Paryżu odbył się w tych dniach narodowy kongres katolickich sekretarjatów społecznych, rozsianych po całej Francji. Zadaniem sekretarjatów jest tworzenie środowisk pracy społecznej, celem przeciwdziałania agitacji czerwonych syndykalistów. Sekretarjaty organizują więc szkoły nauk społecznych, urządzają wykłady o zagadnieniach socjalnych, popierają związki robotnicze, ułatwiają im korzystanie z praw ubezpieczeń społecznych, zakładając kasy wzajemnej pomocy i t. p. Sekretarjaty rozwijają się bardzo dobrze, a jako przykład tego rozwoju można zacytować fakt zapisania się do ubezpieczeń społecznych za ich pośrednictwem 106 tysięcy członków w samym tylko departamencie Nord, opanowanym przez syndykalistów marksistowskich.

Katastrofa lotnicza.

Tallin. Dnia 4 bm. wydarzyła się nad tutejszem lotniskiem katastrofa lotnicza, w której zginął dowódca eskadry lotniczej stacjonowanej w Dorpadzie - Soeot i mechanik. Samolot lecąc nad Tallinem trafił na gęstą mgłę. Lotnicy wskutek tego obniżyli lot zaczepiając samolotem o maszt. Samolot runął na ziemię, grzebiąc pod szczątkami lotników.

Średniowieczne egzekucje w Chinach.

Szanghaj. Odbyła się tu egzekucja ścięcia głowy bandyty Heu-Tien-lunga i jego dwóch towarzyszy, którzy dopuścili się zgóra 1000 zbrodni, jak morderstw, uprowadzenia, rabunku i grabieży. Egzekucji dokonał sławny w Chinach kat Wang, ścinając głowy bandytów kolejno jednem cięciem ciężkiego miecza. Dookoła miejsca egzekucji zebrali się farmerzy i wieśniacy, ofiary bandytów. Po egzekucji głowy bandytów wystawiono na widok publiczny w koszu, umieszczonym na szczycie słupa.

Trzęsienie ziemi w Armenji.

Moskwa. Agencja Tass podaje o trzęsieniu ziemi w Armenji, jakie miało miejsce dnia 27 kwietnia, następujący komunikat: W okręgu Sissian trzęsienie ziemi nawiedziło 28 miejscowości, z których 27 uległo całkowicie zniszczeniu. 219 osób zginęło, a 277 jest ciężko rannych. Zginęło 5.500 sztuk bydła starego i młodego. W centralnej siedzibie okręgu gmachy wszystkich instytucyj uległy zniszczeniu za wyjątkiem nowego gmachu komitetu wykonawczego, przekształconego obecnie na szpital. W okręgu Guerinssi poniosło śmierć 110 osób, 225 jest rannych. W okręgu Kafan zginęło 30 osób. Bardzo wiele rannych było w kopalni Kafan. Elektrownia w Kafan uległa uszkodzeniu. Rząd republiki armeńskiej ofiarował pół miljona rubli na rzecz pomocy dla ofiar katastrofy.

Program radjowy.

Niedziela, 10 maja 1931

Katowice, fala 408,7 m. Godz. 10.00 Nabożeństwo pontyfikalne przed bazyliką wileńską z kazaniem ks. biskupa Przeździeckiego. 12.00 Przemówienie pana Prezydenta Rzplitej z Zamku Królewskiego w Warszawie z okazji tygodnia Czerwonego Krzyża. 12.30 Poranek symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. W przerwie komunikat meteorologiczny. 14.00 Ks. dr. Bolesław Rosiński: „W szkole Chrystusa". 14.20 Muzyka. 14.30 „Zwalczanie chorób roślin ogrodniczych wiosną". 14.50 Muzyka — 15.00 Odczyt rolniczy. 15.20 Muzyka. 15.40 Program dla dzieci starszych. 15.55 Kwadrans literacki. 16.10 Skrzynka pocztowa. 16.30 Intermezzo muzyczne. 16.40 „Zwiedzajcie pobojowiska z r. 1831". 16.55 Intermezzo muzyczne. 17.05 „Wilhelm i Eliza". 17.25 Feljeton pt. „Fachowość mrówek". 17.40 Koncert popularny reprezentacyjnej orkiestry policji państwowej w Warszawie. 19.00 „Bery i bojki śląskie" — Karlik z Kocyndra" (prof. St. Ligoń). 19.25 Feljeton pt. „W krainie kontrastów". 19.40 Rozmaitości. 20.00 Słuchowisko „Joanna d'Arc" — Bernarda Shaw'a. 20.45 Recital skrzypcowy Zoltana Szekely. 21.50 Komunikat meteorologiczny oraz komunikaty sportowe. 22.00 Koncert symfoniczny z Warszawy. 23.30 Koncert solistów z Warszawy. 24.00 Muzyka lekka i taneczna.

Poniedziałek, 11 maja 1931.

Katowice, fala 408,7 m. Godz. 11.40 Przegląd prasy krajowej. 11.58 Sygnał czasu oraz hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 12.10 Koncert z płyt gramofonowych. 13.10 Komunikat meteorologiczny. 14.15 Komunikaty gospodarcze. 14.35 Przegląd komunikacyjny. 14.50 Koncert z płyt gramofonowych. 15.30 Odczyt dla maturzystów pt. „Nauka o Polsce współczesnej". 15.50 Lekcja języka francuskiego. 16.15 Program dla dzieci. 16.45 Koncert z płyt gramofonowych. 17.15 „Pielgrzymka do grobu Proroka". 17.45 Muzyka lekka. 18.45 Codzienny odcinek powieściowy. 19.00 Rozmaitości. 19.15 Prof. Władysław Dzięgiel: „Z dziejów Śląska".. 19.40 Prasowy dziennik radjowy. — 19.55 Komunikaty strażactwa śląskiego. 20.00 Kwadrans buchaltera. 20.15 Odczyt muzyczny 20.30 Koncert międzynarodowy z Belgradu. 22.00 Feljeton pt. „Człowiek niezauważony". 22.15 Intermezzo muzyczne. 22.50 Komunikat meteorologiczny. 23.00 Muzyka lekka i taneczna.

SPORT.

Dzień P. Z. P. N.

W Krakowie 10 maja rozegrany zostanie pierwszy mecz piłkarski o puhar dr. Cetnarowskiego Północ — Południe. W skład Północy wchodzą gracze Poznania, Łodzi i Warszawy, a w skład Południa — Krakowa **G. Śląska** i Lwowa. Składy poszczególnych reprezentacyj ustalone będą w przyszłym tygodniu, przyczem skład północy z polecenia PZPN. wyznaczył kapitan związkowy — p. Synowiec. Regulamin rozgrywek wymaga trzech zwycięstw kolejnych lub pięciu wogóle, ażeby puhar przeszedł na własność jednej z grup. Następnie dostaje go ten okręg, który dał najwięcej graczy do meczów wygranych w całym okresie. Mecz może być przedłużony o godzinę, gdy jednak po 150 min. nie da wyniku — rezultat nie liczy. Każdy gracz, który brał udział w meczu otrzyma żeton pamiątkowy. Spotkanie w roku bieżącym odbędzie się w Krakowie w r. 1932 — Warszawie, 1933 — Katowicach, 1934 — Poznaniu, 1935 — Łodzi, 1936 — Lwowie, każdorazowo w Dzień PZPN.

Zakończenie kursu sędziowskiego S. M. P. w Katowicach.

W dniu 5 bm. zakończono ostatecznie kurs sędziowski S. M. P. w Katowicach egzaminem z piłki nożnej, przed komisją, do której weszli: p. kpt. Schlichtinger, jako przewodniczący; komendant związkowy p. naucz. Karuga i sekretarz wydziału sportowego drh. Soppa. Już poprzednio złożyli uczestnicy kursu egzamin z lekkiej atletyki przed komisją G. O. Z. L. A. i z gier sportowych przed komisją Związku Gier Sportowych.

Na zgłoszonych 14 złożyło 13 mianowicie: Jasiński Jan (Katowice), Bolesław Koźlik (Katowice), Badziura (Nowe Hajduki), Socha Wilhelm (Chebzie), Brzoska Augustyn (Ruda Śl.), Waletko Wiktor (Orzegów), Jendrosek Rud. (Katowice-Załęże), Szafranek Adolf, Foltys Bernard, Wojtyczka Franciszek (Mokre), Kuczka Teofil (Roździeń Szopienice), Kucz Franciszek (Nowy Bieruń), Orłowski Józef (Król. Huta).

Kurs sędziowski SMP. w Katowicach i w Rybniku wyszkolił 62 sędziów, którzy złożyli egzamin przed odpowiedniemi kimisjami. Do egzaminów zgłosiło się 72 druhów.

Dział handlowy.

Giełda pieniężna w Warszawie

w dniu 7 maja 1931 r.

Dolar amerykański 8.90 zł. Funt sterlingów angielskich 43.30½ zł. 100 franków szwajcarskich 34.81 zł. 100 szylingów austrjackich 125.29 zł. 100 koron czeskich 26.38 zł. 100 lir włoskich 46.63 zł. 100 franków szwajcarskich 171.53 zł. 100 guldenów holenderskich 357.80 zł. 100 belgów belgijskich 123.84 zł.

Poznańska giełda zbożowa

w dniu 7 maja 1931 r.

Żyto 28.00. Pszenica 32.75—33.25. Jęczmień przemiałowy 27.00—28.00. Owies pastewny 29.00 do 30.00. Mąka żytnia 65% 41.50—42.50. Mąka pszenna 65% 50.50—53.50. Otręby żytnie 21.50 do 22.50. Otręby pszenne 21.50—22.50. Otręby pszenne grube 23.00—24.00. Gorczyca 42.00 do 47.00. Wyka latowa 45.00—47.00. Peluszka 47.00 do 50.00. Groch polny 30.00—31.00. Groch Wiktorja 36.00—40.00. Łubin niebieski 26.00—28.00. Łubin żółty 34.00—38.00. Tatarka 36.00—38.00. Ziemniaki jadalne 6.50—7,00. Słoma prasowana 3,20—3.40. Siano luźne 8.00—8.50. Siano prasowane 10.00—10.50. Ogólne usposobienie spokojne.

Ceny za produkty rolne

z dnia 7 maja br. podane przez „Raiffeisen" hurtownia towarów w Katowicach, ul. Gliwicka 3.

Za 100 kg. żyto krajowe zł. 27.00—28.00. żyto na wywóz 35.00—36.00, pszenica krajowa 35.00 do 36.00, pszenica na wywóz 52.00—53.00, jęczmień na wywóz (zależnie od jakości) 30.00—36,00 owies krajowy pastewny 32.00—33.00, owies na wywóz 34.00—35.00.

Pasze treściwe za 100 kg. loco stacja odbiorcza (przy ilościach pełnowagonowych): makuch słonecznikowy 48% 26.00—27.00, makuch słonecznikowy 46% 25.00—26.00, makuch lniany 34.00—35.00, makuch rzepakowy 25.00—26.00, otręby żytnie 25.00—26.00, pszenne zwykłe 25.00 do 26.00, otręby pszenne średniogrube 25.50 do 26.50, słoma prasowana żytnia 7,00, pszenna 7,00, owsiana 7,00, siano łąkowe luzem lub prasowane 17.00—18.00. Usposobienie spokojne.

Ceny targowe w Katowicach

w dniu 7 maja 1931 r.

Masło wiejskie za funt zł. 2.30—2.50. Masło mleczarniane za funt 2.60—2.70. Jaja sztuka 0.10 do 0.15. Mleko litr 0.40.

Mięso. Wieprzowina za funt 0.90—1.10, Wieprzowina bez dokładki (kotlety) 1.20—1.30. Wołowina 0.90—1.20. Cielęcina 0.80—1.00. Cielęcina bez kości 1.10—1.30. Skopowina 1.40—1.50. Okrasa świeża 0.90—1.10. Okrasa wędzona 1.20—1.30. Łój 0.70—0.90. Smalec 1.40—1.60.

Jarzyny. Kapusta biała za funt 0.15—0.25. — Kapusta modra za funt 0.60—0.80. Marchew (wiązka) młoda 0.40—0.60. Kalarepa główka 0.40—0.50 Cebula za funt 0.40—0.45. Pomidory za funt 3.00 do 3.60. Kalafiory sztuka 1.50—3.00. Szpinak za funt 0.50—0.70. Sałata za główkę 0.10—0.30. — Ogórki 1.20—2.00. Kartofle za centnar (50 kg.) 5.50—6.00. Rzemień (rabarber) za funt 0.55—0.70.

Owoce. Jabłka doborowe funt 1.20—1.40. — Jabłka do gotowania funt 0.90—1.10. Śliwki suszone za funt 0.90—1.40. Grzyby smardze za funt 1.50—1.60. Cytryny sztuka 0.08—0.10.

Drób. Gołębie 0.80—1.20. Gołębięta 1.20—1.40 Kury 4.00—7.00. Kaczki 5.00—7.00. Gęsi 8.00 do 10.00. Indyki 10.00—16.00. z

Dowóz młodych jarzyn i mięsa znaczny; ceny za mięso cokolwiek niższe, obroty średnie.

Sprawy gospodarcze.

Po zamknięciu Targów Poznańskich.

Chociaż Targi Poznańskie w roku bież. przedstawiały bardziej okazały widok jak w roku zeszłym, znać jednak było na nich ślady przeżywanego kryzysu. Mimo to, efekt końcowy uznać należy bezwzględnie za korzystny; odsetek firm, który nie zrobił na Targach żadnego interesu nie przekracza 10 procent, olbrzymia natomiast większość firm ponawiązywała kontakt z odbiorcami, prowadząc pertraktacje nadal po zamknięciu Targów. Należy przytem podkreślić, że wyjąwszy Portugalję, Norwegję i Litwę zgłosili się na tegoroczne Targi kupcy z całej Europy, tj. 18 państw, co bezsprzecznie nadało Targom Jubileuszowym oczekiwany charakter wywozowy.

Szczególnie wielkie zainteresowanie zagranicy w dziale spożywczym wywołały bekony i szynki, z innych zaś dywany, wiklina, elektrotechnika i chemikalja. W działach tych przeprowadzono szereg definitywnych tranzakcyj z których mamy do zanotowania pojedyńcze zamówienia przekraczające 100 tys. zł. Niemniej i wystawcy zagraniczni wyrazili duże zadowolenie z obrotu i nawiązanych stosunków, zwłaszcza porcelana i kryształy. W rezultacie cały szereg firm krajowych jak zagranicznych, pozamawiał już stoiska na rok następny.

Aczkolwiek udział firm samochodowych był mniejszy, niż na wystawie komunikacji, jednak obroty przeprowadzone w tym dziale były dość pokaźne. Jedna z firm ulokowała swoje eksponaty wartości przeszło 70 tys. zł. Wielkim sukcesem moralnym był zakup w Polskiej Wytwórni samochodu osobowego do użytku p. Prezydenta Rzeczypospolitej. Również opony polskie otrzymały cały szereg nowych zapytań; wszystko to dowodzi wielkiej żywotności Targów Poznańskich, które nawet w czasach wielkiej depresji niektórym firmom pomogły do uskutecznienia szeregu tranzakcyj.

Frekwencja na Targach tak pod względem ilości jak i jakości była o wiele lepsza niż zeszłoroczna, albowiem znacznie więcej odpowiadała celom Targów. Przedewszystkiem zagranica była bardziej obficie reprezentowana i zasięg tej reprezentacji był szerszy. Po raz pierwszy od czasów istnienia Targów, przybyły poważne czynniki zakupu z Hiszpanji, Jugosławji i Estonji, frekwencja zaś z kraju była liczna i fachowa.

Sprawy towarzystw.

Katowice. W środę, dnia 13 maja brż o godz. 20 odbędzie się na sali Strzechy Górniczej (Katowice, Andrzeja 21) zwyczajne miesięczne zebranie członków miejscowego koła ZOKZ. Na porządku obrad referat: „Walka o południowe wybrzeże Bałtyku" wygłosi p. mjr. w st. sp. Radziulewicz.

Szarlej. W niedzielę, dnia 10 maja br. urządza Zw. Inwalidów Wojennych Rz. P. swe miesięczne zebranie w lokalu p. Grabowskiego o godz. 16 (4 popoł.). O pewne i liczne przybycie członków uprasza **Zarząd.**

Suchagóra. W niedzielę, dnia 10 maja o godz. 3 po południu odbędzie się na sali p. Cempulika zebranie filji Związku inwalidów, wdów i sierot górniczych i hutniczych w Suchejgórze, Lazarówce i Blechówce. Radzić będziemy o ważnych sprawach, wobec czego liczny udział zorganizowanych i niezorganizowanych bardzo pożądany. Referent przybędzie z głównego zarządu z Katowic.

Baczność uchodźcy!

W niedzielę, dnia 10 maja br. odbędą się zebrania Zw. Uchodźców Śląskich w następujących miejscowościach:

Katowice-Centrum, o godz. 14 na sali Strzecha Górnicza, plac Andrzeja.

Nowa Wieś, walne zebranie o godz. 14 na sali p. Bobra (referent z gł. zarządu przybędzie).

Mała Dąbrówka, walne zebranie o godz. 14 na sali Domu Związkowego (referent z gł. zarządu przybędzie).

Tarnowskie Góry, o godz. 17 na sali Strzelnicy (referent z gł. zarządu przybędzie).

Imielin, o godz. 14 na sali restauracji dworcowej (referent z gł. zarządu przybędzie).

Zebrania Związku Górników Z. Z. P.

W niedzielę, dnia 10 maja br. odbywać się będą zebrania załogowe i filjne Zw. górników ZZP. w niżej podanych miejscowościach, na które uprasza się członków i sympatyków o liczny i punktualny udział.

Kop. Knurów. Zebranie załogowe o godz. 15 w lokalu Domu Związkowego.

Kop. Helena: Zebranie załogowe w Szarleju godz. i lokal podane będą na afiszach.

Przyszowice: Zebranie górników o godz. 16 w lokalu p. Widucha.

Zawodzie: Zebranie górników o godz. 15 w lokalu Domu Ludowego.

Tychy: Zebranie górników o godz. 15 w lokalu p. Brzózki.

Halemba: Zebranie górników o godz. 16 w lokalu p. Noconia, ul. 3-go Maja.

Król. Huta: Filja II. Zebranie o godz. 15 w lokalu p. Bernarda przy ul. Mickiewicza 59. Zebranie wydziału o godz. 14 w tym samym lokalu.

Hajduki Wielkie: Zebranie o godz. 14 w lokalu Domu Związkowego

Świętochłowice: Zebranie o godz. 16 w lokalu p. Fromera.

Ruda: Zebranie wszystkich zarządów filijnych ZZP. w Rudzie o godz. 14 w lokalu Ogniska Młodzieży, przy ul. Starowiejskiej.

Rozmaitości.

Rekord światowy fenomenalnego rachmistrza gdańskiego.

Fenomenalny rachmistrz dr. Sally Finkelstein wygłosił w muzeum oświaty w ścisłem kole uczonych i pedagogów odczyt o podstawach psychologicznych „rachmistrzostwa". Referent szczegółowo omawia główne czynniki sztuki rachunkowej, jak fenomenalna pamięć, rozwinięta wyobraźnia, zdolność skupienia, niezwykła zdolność asocjacyjna itp Dr. Finkelstein ilustruje swe wywody błyskawicznem rozwiązywaniem kilkudziesięciu skomplikowanych zadań matematycznych, które wywołało zdumienie obecnych. Sumowanie 6 cyfr u fenomenalnego rachmistrza trwa nie więcej, jak $^{8}/_{5}$ sekundy. Sumowanie 15 cyfr trwa najwyżej 25 sekund. W szybkości sumowania dr. Finkelstein pobił rekord światowy najsłynniejszych rachmistrzów.

Fenomenalne zdolności rachunkowe dra Finkelsteina były badane przez wielu polskich i zagranicznych psychologów, m. in. przez prof. Witwickiego, prof. Segala (Warszawa), prof. Czyżewskiego (Wilno), i prof. Henninga (Gdańsk). Zgromadzeni wykazali szczególne zainteresowanie dla osobliwej mechaniki asocjacyjnej dra Finkelsteina, indywidualizacji i uczuciowego zabarwienia poszczególnych liczb, które tak jaskrawo występują u fenomenalnego rachmistrza.

Jeden z najstarszych zabytków piśmiennictwa polskiego wraca do Polski.

Znajdujący się w opactwie św. Florjana pod Linzem w Austrji „Psałterz Florjański", jeden z najstarszych zabytków piśmiennictwa polskiego, zakupiony został przez rząd polski i wraca do kraju. Pertraktacje w sprawie nabycia „psałterza" toczyły się od kilku tygodni. Opactwo, uzyskawszy zgodę kurji papieskiej na tranzakcję oraz pozwolenie władz austrjackich na wywóz tego zabytku, odstąpiło go rządowi polskiemu za cenę 500.000 szylingów (620 tysięcy złotych). Inicjatywa wykupna „psałterza" wyszła z poselstwa polskiego w Wiedniu, pertraktacje prowadził nasz poseł w Austrji, dr. Bader, oraz dyrektor Ossolineum ze Lwowa, dr. Bernacki. Ogólna suma wydatków na wykupno tego zabytku dojdzie do 550.000 szylingów. Zakupiony psałterz znajduje się czasowo w naszem poselstwie w Wiedniu. „Psałterz" przewieziony będzie w tych dniach do Warszawy, gdzie minister oświaty zdecyduje, która z naszych bibljotek otrzyma ten cenny zabytek na stałe.

Ruch spółdzielczy.

Kobiety w spółdzielniach spożywczych.

Czasopismo „Społem" ogłasza ciekawą statystykę, z której wynika, iż na ogólną liczbę prawie 400 tysięcy członków w spółdzielniach, zrzeszonych w Związku Spółdzielni Spożywców, — kobiet jest przeszło 40 tysięcy, to znaczy przeszło 10 procent. Udział kobiet w pracy spółdzielczej w poszczególnych częściach kraju jest nierównomierny. Największy odsetek kobiet w spółdzielniach wykazuje województwo łódzkie, następnie idą województwa: wołyńskie, stanisławowskie. Najmniej stosunkowo kobiet-członków spółdzielni jest w województwie poleskiem.

Nakładem firmy „Katolik". spółka wydawnicza z ogr. odp. w Bytomiu, Śląsk Opolski. — Drukiem: Drukarnia Śląska, Sp. z ogr. odp., Katowice, ul. Batorego nr. 2. Telefon 878. — Za redakcję odpowiada Franciszek Godula, w Król. Hucie.

TEATR I SZTUKA.

TEATR POLSKI W KATOWICACH.

W piątek, dnia 8 bm. Teatr Polski w objazdach: **„Halka"** w Bytomiu i **„Pan Geldhab"** w Wodzisławiu.

W sobotę dnia 9 bm. dla szkół o godz. 15.30 **„Koncert Symfoniczny"**, poświęcony dziełom Mozarata. Koncert opracował i prowadzi p. Leszczyński. Udział w koncercie biorą p. Wolska-Sobańska, baryton Gabryszewski, p. Gutterowa (harfa) i prof. Turkowski (flet). Bilety do nabycia u prof. Hrnczarka w Gimn. Matematyczno-Przyrodniczem, ul. Jagiellońska.

Wieczorem rozkoszna w swej pogodzie, wdzięku i prostocie operetka **„Krysia Leśniczanka" z p. Marją Korabianką w r li głównej.**

W niedzielę, dnia 10 bm. dwa przedstawienia: O godz. 15.30 operetka „Orłow" po cenach zniżonych, a wieczorem o godz. 19.30 po raz drugi „Carmen" z gościnnym występem L. Zamorskiej w partji tytułowej.

REPERTUAR:

Piątek, dnia 8. bm.: Teatr Polski nieczynny.

Sobota, dnia 9. bm.: „Koncert" dla szkół o godzinie 15.30.

Sobota, dnia 9. bm.: „Krysia Leśniczanka" o godz. 19.30.

Niedziela, dnia 10 bm.: „Orłow" o godz. 15.30.

Niedziela, dnia 10 bm.: „Carmen" występ L. Zamorskiej o godz. 19.30.

Poniedziałek, dnia 11. bm.: „Zemsta za mur graniczny" o godz. 19.30.

Teatr Polski na prowincji.

Piątek, dnia 8. bm.: „Pan Geldhab" Wodzisław o godz. 19.30.

Piątek, dnia 8. bm.: „Halka" Bytom o godz 19.30.

Poniedziałek, dnia 11 bm.: „Grigri" Nowy Bytom o godz. 19.30.

Wtorek, dnia 12. bm.: „Carmen Bielsko o godzinie 19.30.

Odpowiedzi redakcji.

J. S. Informacji udzieli Śląska Izba Rolnicza w Katowicach, ul. Ligonia 36.

J. G. Rybnik. Uzdrowisko Ustroń znajduje się na Śląsku Cieszyńskim w Woj. Śląskiem.

J. C., Szeroka. Ustawie z dnia 16. grudnia 1926 r. w sprawie ochrony lokatorów nie podlegają budynki na obszarze górnośląskiej części województwa, których budowę ukończono po dniu 1. lipca 1918 r., nadto budynki lub ich części, które po terminie powyższym uległy zasadniczej przebudowie, gdy przez to przysporzono pomieszkań, jak niemniej części domów nad- i dobudowane, o ile to również nastąpiło po terminie powyżej podanym.

B. B. 1.000. Trzeba stawić wniosek o ułaskawienie przez prokuratora Sądu Okręgowego w Warszawie do Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie. Jest mało widoków, aby P. Prezydent Rzeczypospolitej ułaskawił Pana.

No. 300. Należy zwrócić się o wyrok do sądu, w którym był ostatni termin.

A. H. („Las Polski") miesięcznik, organ Zw. Zawod. Leśników w Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, Nowy Świat 36/4. — „Przegląd Leśniczy" miesięcznik, organ Zrzeszenia Właścicieli Lasów, Leśników i Zw. Zaw. Leśników Rzeczypospolitej Polskiej — Poznań, ul. Wielkie Garbary 20. — „Rynek Drzewny" wychodzi 3 razy w tygodniu. Organ zarządu lasów państwowych Poznań, ul. Wielkie Garbary 20. — Państwowe Nadleśnictwo w Rybniku ul. Kościuszki 36; Państwowe Nadleśnictwo w Paruszowcu, ul. Mikołowska 41; Nadleśnictwo Czarna Huta, poczta Tarn.-Góry ;Urząd Lasów Księcia Hohenlohego, Koszęcin pow. Lubliniec; Nadleśnictwo Ks. Pszczyńskiego w Pszczynie.

Inwalid J. K. B. Należy zwrócić się do Spółki Brackiej w Tarn. Górach.

M. G. Czarków. Cała serja poszła do amortyzacji, a numery 19 i 20 zostały premjowane.

Ubolewający obywatel. Bez podpisu, wobec tego nie możemy sprawę poruszyć w gazecie ani też poczynić kroków u miarodajnych czynników.

F. G. Umowy pomiędzy służbodawcą a pracownikiem są wolne od opłaty stemplowej.

P. P. Radzionków. Od mieszkania, którego komorne wynosi 200 złotych miesięcznie, pobiera się **15% opłaty na rzecz** Śląskiego Funduszu Gospodarczego.

T. F. N. Na orzeczenie, ustalające wysokość opłat na rzecz Śląskiego Funduszu Gospodarczego, można w ciągu 14 dni od dnia doręczenia wnieść zażalenie do Wydziału Powiatowego, a w Cieszyńskiej części Województwa do starosty, o ile orzeczenie wydane zostało przez naczelnika gminy wiejskiej, zaś w innych wypadkach do Śląskiej Rady Wojewódzkiej. Uchwały Wydziału Powiatowego i Rady Wojewódzkiej oraz decyzja starosty są ostateczne. Wniesienie zażalenia nie wstrzymuje wykonania orzeczeń.

J. K. Z dniem 1. stycznia 1927 roku obowiązuje w całej Polsce, a więc także w Województwie Śląskiem ustawa o opłatach stemplowych z dnia 1. lipca 1926 r. (Dziennik Ustaw Śląskich nr. 98 poz. 570). Zasadniczo podlegają opłacie stemplowej pisma, stwierdzające jakąś czynność prawną.

Z całej Polski.

Autobus z pasażerami wpadł do rzeki.

Łódź. Na szosie Uniejów — Poddębice pod Łodzią wydarzyła się wstrząsająca katastrofa autobusowa. Autobus, wiozący 15 osób do Łodzi, znajdował się na moście, w pobliżu Poddębic. Wskutek pęknięcia resoru, maszyna z całym impetem wpadła na barjerę mostu, złamała ją i wóz runął w nurty Neru. Przeraźliwe krzyki mieszały się z trzaskiem łamanych części autobusu. Kilka kobiet dostało spazmów. W autobusie rozgrywały się straszne sceny, gdyż wszyscy usiłowali wydostać się na zewnątrz. Ofiarom katastrofy pośpieszyli z pomocą wieśniacy. Wszystkich pasażerów udało się wyratować. Odnieśli oni cięższe i lżejsze obrażenia cielesne. Pomocy udzielono im na posterunku policji.

Fałszywy agent kontroli loterji państwowej.

Warszawa. Policja aresztowała 21-letniego Edwarda Tomaszewskiego, zamieszkałego w Warszawie przy ul. Długiej 50 za oszustwa popełnione w Krakowie i na prowincji. Tomaszewski przedstawiał się za agenta kontroli loterji państwowej, żądał okazania papierów pożyczkowych i oświadczał, że papiery te wygrały. Pobrawszy pewne kwoty tytułem wynagrodzenia za czynności manipulacyjne, zabierał obligacje celem „realizacji" i ulatniał się. W .en sposób ponaciągał szereg łatwowiernych osób, które spostrzegłszy się, że padły ofiarą oszusta zawiadomiły o tem władze.